

COMITETELE ȘCOLARE DIN BASARABIA INTERBELICĂ: CONTRIBUȚII LA DEZVOLTAREA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI

Gheorghe PALADE

Universitatea de Stat din Moldova

În acest studiu sunt analizate aspecte privind activitatea comitetelor școlare înființate în România din inițiativa ministrului Instrucțiunii C. Angelescu prin Decretul-lege din iulie 1919. Obiectivul lor principal era mobilizarea eforturilor și mijloacelor populației din mediul rural și urban la construcția localurilor de școli. Drept urmare a activității acestora și a susținerii financiare din partea statului extinderea școlară a cunoscut proporții sporite, numărul de școli primare în Basarabia dublându-se, de la 1383 în anul 1918 la 2628 în 1940.

Pe lângă construirea și întreținerea școlilor, comitetele școlare au avut în responsabilitatea lor asigurarea școlilor cu material didactic și cărți pentru instruirea elevilor, fapt confirmat de numeroase demersuri și solicitări adresate *Casei Școalelor* în acest scop. O importanță deosebită au avut acțiunile comitetelor școlare conjugate cu cele ale corpului didactic pentru realizarea obligativității învățământului primar și asigurarea frecvenței școlare. În Basarabia, unde, drept urmare a regimului țarist, domina analfabetismul și ignoranța populației, acest proces a fost mai dificil decât în celelalte provincii românești. Comitetele școlare aveau în competența lor și aplicarea amenziilor pentru absentarea elevilor de la școală. Documentele analizate demonstrează că în multe cazuri acestea erau nevoite să reducă amenzile școlare din cauza situației materiale precare a populației rurale, care se înregistra mai ales în anii secetoși.

Acțiunile întreprinse de comitetele școlare au fost mai eficiente în perioada guvernărilor liberale din anii 1922-1926 și 1934-1937, acestea fiind încurajate energic de Ministerul Instrucțiunii Publice condus de C. Angelescu. Construcțiile școlare erau propagate prin conferințe publice, cinematograf, decernarea cu medalii a persoanelor cu merite deosebite. În acești ani cu strictețe erau aplicate prevederile Legii privind obligativitatea învățământului primar. Sporirea numărului de școli în Basarabia, reducerea analfabetismului, cultivarea atașamentului populației față de școală au fost, incontestabil, și rezultate ale activității comitetelor școlare.

Cuvinte-cheie: *comitete școlare, buget, construcții școlare, obligativitatea învățământului, învățământ primar, amenzi școlare, corp didactic, frecvență școlară.*

SCHOOL OF COMMITTEES BASARABIA INTERWAR: CONTRIBUTIONS TO THE DEVELOPMENT OF EDUCATION

This study analyses the issues related to the activity of the school committees created in Romania at the initiative of the C. Angelescu, the Minister of Education, by the Decree-law of July 1919. Their core objective was to mobilize efforts and the means of the rural and urban population with the aim to build schools. As a result of these committees activity and due to the financial aid provided by the government, the number of education institutions increased significantly. Thus, the number of primary schools in Bessarabiadoubledfrom1383 in the year 1918 to 2628 in the year 1940.

Besides building and maintaining schools, the school committees were responsible for ensuring schools with teaching supplies and books for pupils, which is confirmed by several official requests submitted tot he *Casa Școalelor* Publishing house in this respect. The school committees and the teaching staff contributed a lot to the establishing of the obligatory primary education and ensuring school attendance among pupils. As compared to the rest of the Romanian provinces, this process was more difficult in Bessarabia, where people were illiterate and ignorant as a consequence of the tsarist regime. The school committees were entitled to apply fines to pupils who missed classes. The analyzed documents show that, in many cases, committees had to reduce the school fine due to the rural population's difficult material circumstances that occurred especially during drought years.

The school committees' activities were more efficient during liberal governments form 1922-1926 and 1934-1937, as they were truly encouraged by the Ministry of education led by C. Angelescu. Building schools was promoted during public conferences, in cinemas, in public ceremonies of awarding medals for special merits. During the se years, the provisions of the law on the obligatory primary education were complied with very strictly. The increase of the number of schools in Bessarabia, the reduction of illiteracy, the forming of peoples' love for school was also the merit of the school committees.

Keywords: *schools committees, budget, school construction, obligatory education, primary education, schools fines, teaching staff, school attendance.*

Prezentat la 30.04.2014

Publicat: iulie 2015